

T.C.
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı
(Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü)

Sayı : 27575268-105[215-2018-288]-E.375281

21.09.2018

Konu : Sözleşme hükümleri uyarınca yabancı para cinsinden ödenen yolcu garanti bedellerinin KDV mevzuatı karşısındaki durumu ile oluşan kur farklarına ilişkin belge düzeni hk

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve eki dilekçenizin tetkikinden;

- ... Projesinin Yap-İşlet-Devret Modeli ile gerçekleştirilmesine yönelik olarak düzenlenen "*Uygulama Sözleşmesi*"nin "*İşletmeye Tahsis Edilen Gelirler ile Yolcu Garantisi*" başlıklı (26/1) maddesi gereğince görevli şirkete "*Yolcu Garanti Bedeli*" ödendiği,

- Sözleşmenin söz konusu maddesinde, "...

Bu süre içinde görevli şirkete aktarılmak üzere; aşağıda dökümü verilen yolcu sayısı garantisi kapsamında, ... il sınırları dışına ve her yöne olmak üzere ... setlerini kullanan ... çıkışlı yolcu başına ... + KDV, her yıl için takip eden yılın Mayıs ayı içerisinde (KDV İdarece T.C. Merkez Bankası döviz satış kuru karşılığı TL olarak) ödenecektir..." hükmünün yer aldığı,

- ...nın 29/10/2016 tarihinde açılarak işletme dönemi ile birlikte hizmet vermeye başladığı, birinci yılın tamamlanmasını müteakip adı geçen işletici şirket tarafından 30/10/2017 tarih ve ... sayılı faturanın tanzim edilerek, 30/10/2016-29/10/2017 tarihleri arasında toplam ... yolcu sayısı karşılığında, yukarıda yer verilen sözleşme hükmü gereğince, ... (T.C. Merkez Bankası döviz satış kuru=3,8243 TL) üzerinden ... TL tahakkuk ettirildiği,

- Söz konusu faturada, sözleşme gereği ödenmesi öngörülen her yolcu başına ... üzerinden hesaplanan toplam döviz tutarının, faturanın düzenlendiği tarihteki kur üzerinden muhasebeleştirilerek sözleşme gereği 2018 yılının Mayıs ayı içerisinde ödenmek üzere ilgili muhasebe hesabına alındığı,

- İşletici şirket tarafından, söz konusu faturanın döviz cinsinden bir fatura olduğu, faturada Türk parası karşılığı gösterilmesinin Vergi Usul Kanunu mevzuatı gereği olduğu, sözleşmeden doğan borcun döviz cinsinden olduğu ve ödemenin ilgili döviz cinsinden veya ödeme tarihindeki rayiç kurdan yapılması gerektiği gerekçesiyle, fatura düzenleme tarihinden ödemenin gerçekleştiği tarihe kadar şirketleri lehine oluşan kur farkları için de adınıza fatura düzenleneceğinin bildirildiği, ancak söz konusu sözleşmede, ödemenin o günkü döviz kuru üzerinden hesaplanarak ödenebileceğine dair herhangi bir hükmün yer almaması nedeniyle, işletici şirket tarafından Kurumunuzdan talep edilen kur farkının ödenmesinde tereddüt hasıl olduğu,

- Sözleşme hükümleri uyarınca, her yolcu başına ... üzerinden hesaplanarak işletici şirkete yapılacak olan yolcu garanti bedeli ödemelerine ilişkin olarak tanzim olunan faturanın, düzenlendiği tarihteki kur üzerinden TL olarak tahakkuk ettirilmesi ve sözleşme gereği 2018 Mayıs ayında ödeneceğinin kabul edilmesi durumunda, söz konusu faturanın döviz cinsinden düzenlemiş bir fatura olup olmadığı, ödeme ve belgelendirmenin ne şekilde yapılması gerektiği hususlarında Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 215 inci maddesinde; "*1. Bu Kanuna göre tutulacak defter ve kayıtların Türkçe tutulması zorunludur. Ancak, Türkçe kayıtlar bulunmak kaydıyla defterlerde başka dilden kayıt da yapılabilir. Bu kayıtlar vergi matrahını değiştirmeyecek şekilde tasdik ettirilecek diğer defterlere de yapılabilir.*

2. a) Kayıt ve belgelerde Türk para birimi kullanılır. Belgeler, Türk parası karşılığı gösterilmek şartıyla, yabancı para birimine göre de düzenlenebilir. Şu kadar ki yurt dışındaki müşteriler adına düzenlenen belgelerde Türk parası karşılığı gösterilme şartı aranmaz.

...",

- 229 uncu maddesinde; "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*",

- 232 nci maddesinde, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tesbit olunan tüccarlara;
4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
5. Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin 50.000.000 lirayı (2018 yılı için 1.000,-TL) geçmesi veya bedeli 50.000.000 liradan (2018 yılı için 1.000,-TL) az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir.",

- 280 inci maddesinde; *"Yabancı paralar borsa rayici ile değerlendirir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır.*

Yabancı paranın borsa rayici yoksa, değerlemeye uygulanacak kur Maliye Bakanlığınca tespit olunur.

Bu madde hükmü yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da caridir..."

hükümleri bulunmaktadır.

Ayrıca, 130 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 217 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirtildiği üzere, değerlendirme günü itibariyle Bakanlığımızca kur ilan edilmediği durumlarda T.C. Merkez Bankasınınca ilan edilen kurların yapılacak değerlemede esas alınması gerekmektedir. Bu şekilde yapılacak değerlemelerde **efektif cinsinden yabancı paralar için efektif alış kurunun** (bulunmaması halinde döviz alış kurunun), **döviz cinsinden yabancı paralar içinse döviz alış kurunun** uygulanacağı tabiidir.

Bu bağlamda, Vergi Usul Kanunu uygulamasında, döviz cinsinden veya dövize endeksli işlemlere ilişkin olarak;

- Düzenlenen sözleşmede döviz kurunun taraflarca belirlenmiş olması halinde, (avans olarak yapılan ödemeler dahil) düzenlenecek satış faturalarında Türk Lirası karşılığının gösterilmesi şartıyla, sözleşmede belirlenen döviz kuru üzerinden ilgili bedel Türk Lirasına çevrilerek defter kayıtlarına geçirilmektedir.

- Düzenlenen sözleşmede döviz kurunun taraflarca belirlenmemiş olması halinde, satış faturasında yer alan bedel T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilerek defter kayıtlarına geçirilmektedir.

- Fatura düzenleme tarihinden, ödemenin gerçekleştiği tarihe kadar satıcı lehine oluşan kur farkları için satıcı tarafından alıcı adına, satıcı aleyhine oluşan kur farkları için ise mükellefiyeti bulunmasına bağlı olarak alıcı tarafından satıcı adına fatura düzenlenmekte; kur farkının hesaplanmasında, kayıtlara ilgili borcun kaydedildiği kur ile ödemenin yapıldığı günkü kur arasındaki fark esas alınmaktadır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalara göre;

1- Kurumunuz ile görevli şirket arasında döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmiş işlem bedellerine ilişkin olarak

- Döviz kurunun taraflarca belirlenmiş olması halinde, faturada belirlenen döviz kuru üzerinden ilgili bedelin Türk Lirası karşılığına da yer verilmesi,

- Döviz kurunun taraflarca belirlenmemiş olması halinde, faturalarda ilgili bedelin T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk Lirası karşılığına da yer verilmesi

gerekmektedir.

2- Döviz kurunun belirlenmemiş olduğu bu türden işlemlere ilişkin olarak, fatura düzenleme tarihinden ödemenin gerçekleştiği tarihe kadar aleyhinize oluşan kur farkı için görevli şirketin, lehinize oluşan kur farkları için ise Kurumunuzun, tahakkuk eden kur farkı gelirlerini 213 sayılı Kanuna uygun olarak belgelendirmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.